

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Præeinentiis & Præcedentiis

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Disc. XVI. Pragen. Præcedentiæ. De præcedentia inter Episcopum Provinciale seù suffraganeum in propria provincia, & Archiepiscopum titolarem, qui sit Vicarius seù coadjutor in pontificalibus, vulgò ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

ria, vel potius ejus omnimoda destructio seu revocatio dicenda esset.

Ideoque mihi videbatur, Germanum ejusdem declarationis sensum esse, exceptuandi ea privilegia, quae aliquibus Monasteriis ex causis seu circumstantiis particularibus, expressè, & in verbis pro pluribus annis temporibus hunc usum concederent, ita ut eis praefata generalis restrictiva non congruat, puta quia, vel ex numero reliquiarum ibi existentium, vel ratione magnae devotionis & concursus populi, seu ex alia particulari circumstantia, consuetum sit, ac expediat plures festivitates ita solemniter celebrare, quodque alias scandalum vel diminutio devotionis & cultus resultaret, & sic quod urgeat ratio particularis, non autem generica omnibus adaptabilis, ne ut dictum est, dicta restrictiva inanis remaneat ac de vento.

Quamvis autem mea sententia esset caeteris rigorosior, unde propterea in proposita facti specie concluderem non suffragari solum generalitatem dictae Constitutionis *Eugenii*, in qua alii fundamentum constituebant, adhuc tamen, retento eodem themate peculiaris rationis in aliquo Monasterio militantis ut supra, Credebam, etiam in sensu veritatis, dictam declarationem huic Monasterio suffragari, fundamentum principale constituendo in Constitutionibus *Innocentii 3.* & *Honorii III.* quae sunt 22. & 25. in eod. Bullar. *Cassinensi*, ob discretivam, cum qua Abbati hujus Basilicae talis pontificalium usus conceditur sub forma ab omnibus aliis diversis. In aliis enim omnibus, vel motu proprio, vel ad supplicationem, concessionem sunt in forma gratiosa & privilegiativa, atque diriguntur ipsi Abbates seu Monasteriis, Secus autem in praedictis litteris *Innocentii & Honorii*, in quibus Pontifices, enarrantes gratias, quas Ecclesia & Pontificia dignitas ex operibus vel intercessione *Apostoli Pauli* receperunt, in ipsum verba dirigendo, profitentur confirmare seu de novo dare ea quae sua erant, seu partem eorum, quae ab ipso recognoscebant, Atque agendo de hoc usu pontificalium, non dirigunt verba ad Praelatum seu Abbatem ac Monasterium pro unius vel alterius gratia & honorificentia, ut est hujusmodi indultorum consueta forma, sed pariter verba diriguntur ad ipsum Apostolum ejusque, ac Principis Apostolorum sacra pignora ibi existentia, ut ad eorum honorem & laudem, Abbas tanquam minister ita cum hoc usu magis decenter & honorifice hujus Basilicae solemnitates celebraret, & sic intrabat dicta ratio peculiaris exigens indefinitam hujus indulti facultatem, quotiescumque occasio alicujus solemnitatis exigeret, in reverentiam & honorem Ecclesiae magis, quam in privilegium & praerogativam ipsius Praelati celebrantis.

Potissime verò & clarius ob eam circumstantiam, quod ista esset una ex Basilicis Patriarchalibus Urbis, tertium occupans locum, atque juxta unam opinionem aequae concurrentem cum aliis Basilicis Patriarchalibus ad efformandam Cathedram Urbis, & consequenter concurrat aliqua ratio peculiaris, ob quam sine speciali mentione venire non debeant ejus privilegia sub derogatoriis generalibus; Dando in hoc exemplum legis seu decreti generaliter disponentis de praeminentiis Archiepiscoporum seu aliarum Dignitatum Ecclesiarum Cathedralium vel Collegiatarum, quod sub hac generalitate absque dubio non venirent Archiepiscopi trium Basilicarum Patriarchalium *Lateranen.* *Vatican.* & *Liberian.* ob excellentiam dignitatis & Ecclesiarum, quae ratio proportionabiliter & respectivè Abbati seu Praelato hujus Basilicae adaptabilis quoque videbatur.

Ea etiam consideratione habita, quod cum plura adessent Monasteria, quorum Abbatibus seu Praelatis ex peculiari ratione conveniret dicta declaratio, prosum incongruum est, ut Abbas hujus insignis Basilicae, quae omnium Ecclesiarum Regularium major, & dignior, atque quodammodo caput dici potest, ita inferiorem haberet praerogativam & praerogativam; Et ex his pro indefinito usu praedicto, quotiescumque occasio congrua exigeret, mihi quoque concludere visum est, concordando cum aliis in substantia, non autem in ratione, cum haec media viderentur pro meo iudicio magis facere ad rem.

P R A G E N.

P R A E C E D E N T I A E

P R O

EPISCOPO LITHOMARICEN.

C U M

ARCHIEPISCOPO SEBASTEN. SUFFRAGANEO ARCHIEPISCOPI PRAGEN.

Causa disputata in Sac. Congregatione Rituum & resoluta ut infra.

De praecedentia inter Episcopum Provinciam seu suffraganeum in propria provincia, & Archiepiscopum titulare, qui sit Vicarius seu coadjutor in pontificalibus, vulgò suffraganeus Archiepiscopi metropolitani in Pontificalibus, an scilicet ipsa Dignitas Archiepiscopalis non obstante muneris diversitate causet praecedentiam supra Episcopum.

S V M M A R I V M

- 1 **F**Acti series.
- 2 Distinguntur casus controversa.
- 3 Episcopus in propria Diocesi omnes praecedit.
- 4 Ita Parochus in propria parochia.
- 5 Nemo potest licet sit Episcopus in aliena Diocesi habere usum Pontificalium.
- 6 De Archiepiscopi Nazareni praerogativa.
- 7 Episcopi suffraganei in actibus provincialibus quos gerunt cum metropolitano, omnes praecedunt etiam digniores, & de ratione.
- 8 Quid in actibus indifferentibus in provincia.
- 9 Episcopi suffraganei in provincia dicuntur habere jurisdictionem habitualement in provincia, & de facultatibus eis competentibus.
- 10 De observantia Cappella Pontificia, & Curia Romana.
- 11 Consuetudo generaliter tribuens praecedentiam minus dignis reputatur corruptela.
- 12 Refertur decisio Sac. Congregationis Rituum.

DISC.

DISC. XVI.

IUM Archiepiscopus Pragæ, qui tunc erat Cardinalis de Arach, juxta Germaniæ frequentem, ac ferè generalem usum, pro exercitio Pontificalium, apud se habet Archiepiscopum Sebasten. in partibus Infidelium in Vicarium seu coadjutorem, qui suffraganeus nuncupari solet, Orta est præcedentæ controversiæ, inter istum, & Episcopum Lithomariensem, hujus provinciæ Episcopum suffraganeum antiquiorem; Quare desuper de meo judicio consultus ex parte dicti Episcopi, quinimò & ejusdem Cardinalis Archiepiscopi, Ad veritatem eruendam mihi videbatur, tres casus distinguendos esse, Unum scilicet, ubi ambo reperirentur in ipsa Civitate vel Diocesi Lithomariensi. Alterum ubi in ipsa Civitate metropolitana seu ejus diocesi vel provinciâ; Et tertium ubi in loco omninò tertio.

Primo casu pro Episcopo absolute respondendum censui, quoniam in propria diocesi reputatur Pontifex, omniumque superior, ideoque omnes præcedit, quamvis ordine vel dignitate majores. *Chassan. in catalogo gloria mundi par. 4. considerat. 22. Barbof. de univers. jur. Eccles. cap. 13. num. 11.* Et habetur in Parocho, qui in propria parochia præcedit Abbates, ac Dignitates, & Canonicos Cathedralis singulariter consideratos, & non constituentes Capitulum, alioque digniores, *Abbat. cap. postulatis de concess. preben. Tamburin. de jur. Abb. tom. 1. disput. 25. qu. 2. n. 18. Pena dec. 261 juxta Lugdunen. in Pampilonen. præmissentiarum 22. Martii 1604. litta, & 1. Julii 1609. Pamphilo, Zamoren. iurum parochialium 23. Maii 1644. Peuning. & habetur in Ampuriens. & Civitatens. præcedentia hoc. eod. tit. disc. sequenti & in declarationibus in ea causa editis.*

Neque dicebam intrare distinctionem, inter functiones jurisdictionales, & alias indifferentes, Tum quia Doctores indistinctè firmant dictam conclusionem favorem Episcopi, vel respectivè Parochi in proprio territorio existentis, ratione illius præminentia quam secum trahit ipsa qualitas jurisdictionalis, quia ibi reputatur caput, ideoque primum locum occupare debet; Tum etiam propter usum pontificalium, ac habitus jurisdictionalis, dum privativè ad omnes, etiam in actibus indifferentibus, utur rochetto & mozetta, nec non benedictionem populo impartitur, quod aliis non conceditur, nisi in quibus eadem jurisdictionis ratio militet, ut sunt Legatus Apostolicus, Patriarcha, vel Metropolitanus tempore visitationis, nisi talis usus ex aliquo speciali privilegio Sedis Apostolicæ etiam in aliena diocesi competat, ut forte singulariter in honorem Episcopi patriæ Domini nostri Jesu Christi competit Archiepiscopo Nazareno ex firmatis per *Rotam dec. 106. par. 10. rec.* cujus decisionis mentionem habet etiam *Vghellius in septimo tomo Italia Sacra*, ubi agit de hac Ecclesia Nazarena ob ejus residentiam in Italia, & de quo habetur etiam actum occasione aliquarum controversiarum jurisdictionalium seu præminentialium inter ipsum & Archiepiscopum Tranen. in cujus diocesi residentiam habet *sub tit. de jurisdictione in Nazarena disc. 20.*

Quo verò ad alterum casum, concursus scilicet hujusmodi Prælatorum in ipsa Civitate Metropolitana, ejusque diocesi vel provinciâ, distinguebam inter functiones publicas, & jurisdictionales ratione Episcopatus & Prælatuæ actualis, puta in Synodo Provinciali, de *jurisdic. &c. & præminent.*

vinciali, in consecratione Episcopi com provincialis, in Dieta Regni, in coronatione Regis vel Regina, cum similibus, Et inter actus omninò indifferentes ac privatos.

In prima specie, absque dubio pro Episcopo respondendum esse dicebam, quoniam cum isti sint actus, qui geruntur in titulum sub nomine Prælatuæ, dictus Archiepiscopus titularis, utpote non existens de illo ordine seu genere, nullum jus habet in eis interveniendi, quia extrâ suum officium, undè reputatur vir merè privatus; Ac etiam urget eadem ratio casus præcedentis, ut scilicet habens jurisdictionem in proprio territorio seu loco, præcedat non habentem; Altera etiam ratione ponderata, quod Metropolitanus cum suis suffraganeis, unum & idem constituit provinciæ corpus, cujus ipse est caput, alii sunt membra, ideoque non potest diversa persona intermediare, juxta ea, quæ habentur in questione Vicarii Generalis intermediantis necnè inter Episcopum & Capitulum, ex deductis infra in *Majoricen. hoc eodem tit. disc. 18. & 19.*

Quidquid enim sit de eo casu ex ratione universæ jurisdictionis, quodque Episcopus & Vicarius, quem admodam unum Tribunal constituunt, ita unam personam representare videntur, ut ibi; Ista ratio non congruit hujusmodi suffraganeo, qui absque jurisdictione est simplex minister in usu pontificalium.

Ubi verò agitur de actibus indifferentibus, quales sunt sessiones in mensa, curru, & aula, & similes; Et tunc mihi inferebat difficultatem observantia Curia Romanæ, in qua dictus Archiepiscopus titularis totam ejus præsentationem fundabat, ut in notulis transmissis insinuabatur; Verum pro meo judicio, hujusmodi observantia non obstante, contrarium probabilius videbatur in Civitate Metropolitana, seu intrâ provinciam, Non quidem ex ratione majoris existimationis de facto, quam Episcopus in eisdem notulis deducebat etiam in tertio casu, ut infra, Sed ex eadem ratione jurisdictionis, saltem habitualis, quam Episcopi suffraganei in universâ provinciâ habere videntur, ideoque statè dicuntur in domo propria, & in statu majoris præminentia, dum Archiepiscopo negligente, aut non residente, suffraganeus antiquior ejus vices supplet & judicat, juxta dispositionem *Sac. Conc. Trident. Sess. 23. de reformat. cap. 23.* Atque Sed vacante, si Capitulum Metropolitanæ negligit intrâ 8. dies legitime Vicarium deputare, idem antiquior suffraganeus deputat ex eodem *Concilio Sess. 24. de reformat. cap. 16.* Prout causas Episcoporum suffraganeorum cum Metropolitanano cognoscit, atque leges in Synodo provinciali cum Metropolitanano & co-Episcopis provincialibus condit, aliaque hujusmodi gerit, de quibus in eodem *Concilio dicta Sess. 24. de reformat. cap. 2.* Ideoque negari non potest superioritas, & jurisdictio habitualis in provincia, ob quam, et tanquam digniori majores deberentur præminentia in hoc territorio supra alios, quamvis in majori ordine constitutos, ex eadem ratione, de qua in casibus præcedentibus; Quæ ratio non militat in Cappella Pontificia seu aliâ in Romana Curia, in qua in proposito omnes Episcopi sunt æquales absque jurisdictione nec actuali nec habituali, excepta illa satis remota habituali quam Episcopi habentes diocesim actualem habent discretivè ad solos titulares, interveniendi ac votum proferendi in Conciliis generalibus, quod est quid valdè remotum, ideoque ita omnes dicuntur esse in loco omninò tertio.

Demùm quoad tertium & ultimum casum, extrâ scilicet provinciam & in loco omninò tertio,

16 Ex parte Episcopi allegabatur Germaniæ consuetudo, quæ de facto ab aliqua probabilitate aliena non videtur, quoniam in ea regione, cum Episcopi ob utriusque jurisdictionis spiritualis & temporalis amplitudinem, aliasque multas præeminentias, Principum figuram etiam faciant, de consequenti resultat, quod Episcopatus non cadunt nisi in personis ordinis Magnatitum, vel saltem in valde nobilibus & potentibus, qui de facto hujusmodi Episcopos titulares suffraganeorum munus explentes, inter eorum famulos & servitores quodammodo reputant, atque vulgo per populum inter Episcoporum ministros reputantur potius, quam inter Prælatos, ita ut inter unos & alios nulla penitus dignoscatur comparatio seu proportio; Eo modo, quo de facto nos docet praxis Urbis, ubi multi obtinentes primas dignitates in Cathedralibus vel Collegiatis insignibus de partibus, nam in Curia, ut donec in ea morantur, se sustentare valeant, munus adjutoris Parochorum, seu cappellanorum manualium & conductitiorum pro funeribus aliisque Divinis officiis explicant, & consequenter de facto, non curata dignitate quam obtinent in propria patria, in modica existimatione habentur, atque longè inferiores reputantur nedum Canonicis cujuslibet infimæ Collegiatae Urbis, sed etiam simplicibus Sacerdotibus & clericis in hoc servitio munere se non ingerentibus, Et hic de facto videtur casus.

Quia verò de jure attenditur prærogativa ordinis seu dignitatis, atque illa consuetudo, quæ generaliter dat præcedentiam minus digno supra digniorem reputatur corruptela ex deductis per *Gregorium decisionis 310. numer. 5. & Adde. ad eum decision. 124. & passim.* Idcirco in hac parte contrarium respondit potissimè stante dicta observantia Cappellæ Pontificiæ, ac totius Curia, non obstante quod de facto in aliquibus Episcopis titularibus vel etiam actualibus pauperes & infelices Ecclesias habentibus, ut sunt plerique in Regno Neapolitano, frequentius verò in Albania, & in Insulis Archipelagi, quod comparativè ad magnos Episcopos vel Archiepiscopos intrat eadem ratio seu proportio, quoniam ea non obstante, attenditur solum antiquitas promotionis juxta dispositionem juris tanquam inter existentes in eodem ordine.

Cum autem, ut quotidie experimur, ob ingeniorum varietatem, sive etiam quandoque ob diversas voluntates non eandem sinceritatem habentes, nimis varia fuerint vota aliorum, qui hinc inde desuper consulti fuerunt, Hinc proinde non potuit controversia ita benevolè terminari, ut erat Cardinalis Archiepiscopi desiderium, Undè consultata fuit Sacra Rituum Congregatio, cui hujusmodi responsa exhibita fuerunt, Quæ juxta præmissa respondit, excepto solo 12 casu actuum indifferentium in loco tertio extrâ propriam diocesim Episcopi, quamvis in ipsa Civitate Metropolitana vel in provincia, quæ resolutio in loco verè tertio extrâ provinciam probabilis visa est, quamvis de facto dicta consuetudo Germaniæ satis urget in contrarium, tam ob dispositionem juris, quam ex observantia Cappellæ Pontificiæ, cui principaliter Sac. Congregatio innixa est; Verum intrâ provinciam non potui in præfata resolutionis obsequium captivare intellectum ob dictas rationes, quæ mihi urgere videbantur.

A M P U R I E N S I S

E T

CIVITATEN.

PRÆCEDENTIÆ.

PRO

CAPITULO COLLEGIATÆ,

LOCI NUNCUPATI

DEL TEMPIO

CUM

CANONICIS CATHEDRALIS AMPURIEN.

Casus variè decisis per Rotam.

Canonici Cathedralis associantes Episcopum in visitatione seu alia occasione sibi assistentes, An præcedant in Ecclesia Collegiata ejusdem Ecclesiæ Capitulum & Dignitates, sive in alia Ecclesia Parochum, aut proprium Prælatum & Rectorem.

S U M M A R I U M

- 1 Acti series.
- 2 Deciso causa.
- 3 Conclusio ut Capitulo Cathedralis debeantur præeminentia intelligitur intrâ propriam diocesim.
- 4 Capitulum præcedit omnes etiam in eorum propriis Ecclesiis, & de ratione.
- 5 Universitates & corpora universalia præcedunt singulos licet digniores.
- 6 Canonici associantes Episcopum in Visitatione, an dicantur habere jurisdictiones & esse Visitatores.
- 7 Capitulum potest representari ab uno vel duobus Canonicis tantum, & quando id procedat.
- 8 In quo consistat consensuum seu Iuristarum doctrina, & excellentia.

DISC. XVII.

Uamvis Ecclesiæ Cathedrales Ampurien, & Civitaten, de jure sint æque principaliter unitæ, atque ipsarum quælibet suos limites distinctos habeat, ut in alia Ampurien. & Civitaten. Cathedralis, seu unionis supra hoc eod. tit. disc. 7. Nihilominus quia Capitulum Cathedralis Civitaten. actualiter & de facto deficit, Hinc sequitur, quod Capitulum alterius Cathedralis Ampurien. pariter de facto in ista etiam diocesi, perinde ac si accessoriè & subjektivè unita esset, eandem gerit personam, sed facit figuram, præsertim verò Episcopum hanc diocesim visitantes, duo Canonici dictæ Cathedralis Ampurien. associati solent, Undè propterea occasione visitandi Ecclesi-

am